

Төслийн нэр: ОРОЛЦООД ХӨГЖЬЕ

Хэсэг I: Төсөл санаачлагчийн мэдээлэл

Аймаг/ хот: Баян-Өлгий
Сум /дүүрэг: Толбо сум
Сургууль, СЭЭБХ-ны хаяг: Толбо сумын СЭЭБХ
СЭЭБХ-ны зохицуулагчийн овог, нэр: Хоянбайн овогтой Лекей

Хэсэг IIa. Нөхцөл байдлын шинжилгээ

Дотоод хүчин зүйлс	
Давуу тал	Сул тал
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бүх судлагдахуунаар сурагчдын эзэмшсэн чадварыг оношилж, дараагийн хичээлийн бэлтгэл төлөвлөлт хийдэг. 2. Хүүхдийн дунд зохион бичлэг, уран уншлага, хэлц үгийн бяцхан ном хийх зэрэг уралдаан зохион байгуулдаг. 3. Судлагдахуун бүр төстийн санг баяжуулж сургалтад байнга ашигладаг. 4. Хүүхэд бүр хос хэлээр суралцаж байгаа. Сурах бичигтэй. 5. Ангийн номын сан болон сургуулийн номын санд хүүхдүүд ном уншдаг. 6. Багш нар үндэсний болон орон нутгийн сургалтад хамрагддаг. 7. Хичээлийн судалгааг 7 хоног бүр хийдэг. 8. Интернет ашигладаг. 9. Эцэг эх сэтгэл зүйгээр дэмждэг. 10. Хандив (хэд хэдэн нэрэмжит кабинет байгуулагдсан). 11. Сургалтад дэмжлэг үзүүлдэг. 12. Сургуулийн орчин дотуур байранд байнга ирж танилцдаг. 13. Гэрийн даалгавраа хийхэд тусалдаг. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хүүхэд бүр жигд алдаагүй зөв бичих, унших, бодох чадвар харилцан адилгүй байна. 2. Сурагчдын зохион бичлэг нь үгийн сонголт, хэл ярианы баялаг, үзэл санаа бодлыг зөв илэрхийлж бичих талаар дутмаг. 3. Багш, эцэг эх, сурагчдын хамтарсан бүтээл үгүй. Өдөр тутмын хичээлийн нэмэлт материал дутмаг. 4. Монгол хэлний сурах бичиг нь казах хүүхдийн хувьд хүнд. Нэмэлт материал шаардлагатай. Орчин байхгүй. 5. Монгол хэлний хичээлийг 2-р ангиас эхлэн судалдаг боловч 2-р ангид зөвхөн сонсох хичээл ордог. 6. Хос хэлээр сургалт явуулах хөтөлбөрийн дагуу сурах бичиг үгүй 7. Цахим номын сан байхгүй. Ангийн номын санд 2010 оноос хойш номын баяжуулалт хийгдээгүй. 8. Хичээлийн хэрэглэгдэхүүн дутмаг. Багшийн ном дутмаг. 9. Мэдээллийн технологийн тоног төхөөрөмж дутмаг. 10. Мэдээллийн технологи, төхөөрөмж ашиглах чадвар сул. 11. Эцэг эх олон нийтийн ажилд оролцох оролцоо харилцан адилгүй. 12. Сумын төвөөс алслагдсан мэдээ мэдээлэл дутмаг.
Гадаад хүчин зүйлс	

Боломж	Эрсдэл
<ol style="list-style-type: none"> Өндөр насны тэтгэвэрт гарсан туршлагатай багш нар болон мэдлэг боловсролтой өвөө, эмээ нараас зөвлөгөө авах. Гарын эв дүйтэй зурж, хийж бүтээж чаддаг эцэг эх олон бий. Бага ангийн ЗАН СТХ-ийн хүрээнд байгуулагдсан тусгай танхимтай. Уг өрөө нь бүх хичээлийн үзүүлэн, ТӨМ, танин мэдэхүйн номоор хангагдсан, хар, өнгөт принтертэй. Хүүхдийн авьяас, сэтгэхүйг хөгжүүлэх тоглоомоор хангагдсан. Мэргэжлийн багш нар зөвлөгөө өгч хамтран ажилладаг. Сургуулиас “эцэг эх”-ийн сарын аян зарлан ажилладаг. Дотуур байрны хүүхдийн “Эцэг эхийн нэг өдөр” жил бүр зохион байгуулагддаг. 	<ol style="list-style-type: none"> Хүүхдийн сурлага, хүмүүжилд анхаарал тавьж хамтран ажиллах үйл ажиллагаа дутмаг. Сурагчийн өдөр тутмын гэрийн даалгаварт анхаарал тавьдаггүй. Эцэг эхийн нийгмийн ажилд оролцох оролцоо сул. Сурах бичгийн бататгах даалгавар цөөн, гэрийн даалгаварт өгөхөд хүнд. Аливаа ажилд оролцох оролцогчдын цаг баримтлах чадвар сул, ажилдаа хайнга ханддаг цагтаа ирж оролцдоггүй. Ихэнх нь малчин өрх. Хос хэлээр сургалт явуулдаг сургуулийн бага ангийн сурагчид монгол хэлний хичээлийг монгол сургуультай адил судлаагүй мөртлөө тэдэнтэй адил улсын шалгалт өгдөг жишээтэй.

Хэсэг III. Төслийг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалт ба ажлын төлөвлөгөө

д/д	Үйл ажиллагаа	Хариуцах эзэн	Хугацаа	Хүрэх үр дүн
1	Төслийн нээлтийн үйл ажиллагаа (өдөрлөг тусгай хөтөлбөрөөр)	СЭЭБХ	2019 оны 6-р сард	Сумын удирдлага, сургуулийн захиргаа бүх эцэг эхийн хамруулсан өдөрлөг зохион байгуулна.
2	I-V ангийн бүх сурагчдын хэл яраны сонирхлыг хөгжүүлэх казах, монгол хэл, уран зохиолын хичээлийн үр дүнг сайжруулах шинэчилсэн хөтөлбөрөө боловсруулах	СЭЭБХ, АУБагш нар	2019 оны 9-р сард	Анги бүрийн хичээлийн хөтөлбөрийн дагуу сургалтын үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх
3	1-р ангиас эхлэн монгол хэлний эх үндсийг тавих нэмэлт материал боловсруулах. (сургуулийн орчин ба гэрийн нөхцөлд)	СЭЭБХ, АУБ	2019 оны 10-р сар	Эцэг эхчүүд хүүхдийнхээ өнөөгийн нөхцөл байдлыг бодитоор ойлгож багштай хамтран ажиллах ухамсар нэмэгдэнэ. Тухайн хүүхдүүдийн ар гэртэй ажиллах арга зам тодорхой.

4	2-р анги монгол хэлний сонсох CD ба зурагт номтой уялдуулан үгийн санг нэмэгдүүлэхийн тулд толь бичиг гаргах (зурагтайгаа харьцуулсан монгол, казах хэлээр)	СЭЭБХ, 2-р ангийн багш, БАЗАН	2019 оны 10-р сар	Сурагчид хоорондоо ярилцах чадвар эзэмшинэ. Багшийн заасан хичээлийг гэртээ эцэг эхтэй хамт давтах нөхцөл бүрдэнэ.
5	3-р ангийн монгол хэлний хичээлээр сурсан мэдсэнээ зургаар илэрхийлэх, зургийн дагуу эх зохиох, хэл яриа бичгийн чадварыг дээшлүүлэх	3-р ангийн багш нар Эцэг эхтэй хамтран	2019 оны 10-р сар	Хэл ярианы баялгийг нэмэгдүүлнэ. Чөлөөтэй яриж сурах чадвар эзэмшинэ
6	4-р ангийн монгол хэлний хичээлээр зохиосон эхийг зургаар давхар илэрхийлэх, зургийг унших аргад суралцах (эцэг эхтэй хамт)	СЭЭБХ, 4-р ангийн багш нар, Эцэг эхтэй хамтран	2019 оны 10-р сар	Хэл ярианы баялгийг нэмэгдүүлнэ. Чөлөөтэй яриж сурах чадвар эзэмшинэ.
7	5-р ангийн сурагчид үлгэрийн дагуу дүрийн тоглолт хийх, уран унших зөв бичих чадвар эзэмшүүлэх	5-р ангийн багш нар Эцэг эхтэй хамтран	2019 оны 10-р сар	Уран тод ярих, бичих чадвартай болно.
8	Аймгийн БСУГ-ын мэргэжилтэнтэй хамтран 1-5 дугаар анги тус бүрт монгол, казах хэлний "Гэрийн даалгавар хийлгэх хялбаршуулсан арга зүй"-г боловсруулна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Цээж бичиг хийлгэх хялбаршуулсан арга зүй Зөв бичүүлж сургах хялбаршуулсан арга зүй Гэрийн даалгавар хийлгэх хялбаршуулсан арга зүй Хэл яриаг хөгжүүлэх хялбаршилсан арга зүй 	СЭЭБХ, Сургуулийн захирал	2019 оны 11-12-р сард	Бага ангийн багш нар, эцэг эх арга зүйд суралцана.
9	Дунд хугацааны тайлант өдөрлөг	СЭЭБХ, сургуулийн удирдлага	2020 оны 1-р сар	Тайланг СЭЭБҮНХ-нд хүргүүлнэ.
10	Казах, монгол хэлний ярианы толь бичиг боловсруулах	СЭЭБХ, БАЗАН	2020 оны 2-р сар	Үгээр биш өгүүлбэрээр орчуулагдсан ярианд шууд

				хэрэглэгдэх толь бичигтэй болно.
11	Сурагчдад зориулсан гэрийн даалгаврын дэвтэр бэлтгэх (нэмэлт даалгаврын сантай) Анги тус бүрийн хэлний хичээлээр судлах ээлжит ба нэгж хичээлийн дагуу даалгавар боловсруулан эцэг эхтэй хамт ашиглах	СЭЭБХ, Бага ангийн багш нар	2020 оны 3-р сард	Эцэг эх багшийн хамтын ажиллагаа нэмэгдэнэ. Сурагчид зөвхөн номоос бус нэмэлт даалгавар гүйцэтгэдэг болно.
11	“Гэрийн даалгавар хийлгэх хялбаршуулсан арга зүй”-н сургалтыг бага ангийн багш нар ангийн эцэг эхийг бүрэн хамруулан зохион байгуулна	СЭЭБХ, БАЗАН	2020 оны 3-4-р сард	Бага ангийн хүүхдийн бүх эцэг эх гэрийн даалгавар хийлгэх, зөв бичүүлэх, цээж бичиг хийлгэх, ярианы чадварыг дээшлүүлэх хялбаршуулсан арга зүйг эзэмшсэн байна.
12	1. Дотуур байрны хүүхдүүдийн гэрийн даалгаврыг байрны багш нартай хамтран СЭЭБХ-ны гишүүд хуваарийн дагуу хамтран ажиллах. 2. Дотуур байрны эцэг эхчүүдэд зориулсан зөвлөмж гаргаж ажиллах. 1 дэх 5 дахь өдрүүд эцэг эхэд хүүхдийн хичээлд сууж багш нартай хамтран ажиллах хуваарьтай болгох.	СЭЭБХ, Дотуур байрны багш нар	2019 оны 9-р сараас 2020 оны 5-р сар	Дотуур байрны хүүхдүүдийн эцэг эх голдуу 1-дэх ,5 дахь өдөр сум ордог ирсэн завшааныг ашиглан хүүхдийн хичээлд суух, багш нартай хамтран ажиллаж хэвшинэ. Хүүхэд нэг бүрийн хөгжилд ахиц гарна.
13	Эцэг эхийн хичээл суух хуваарийг гаргаж бүх эцэг эхчүүдэд хамтран ажиллах хэвшил болгох (санал бодлоо солилцох)	СЭЭБХ, БАЗАН	2019 оны 9-р сараас 2020 оны 5-р сар Улирал бүр	Эцэг эх багшийн хамтын ажиллагаа нэмэгдэж, сургалтын чанар ахиц гарна.
14	Анги бүр нэмэлт даалгавраар хийсэн бүтээлийн сантай болох а.эхийн утга санааг ойлгож дүрсэлсэн зураг, б.зургийн дагуу зохиосон үг өгүүлбэрээс эхлэн эцэг эхтэй хамтран хийсэн бусад бүтээл	АУБ нар	2019 оны 9-р сараас 2020 оны 5-р сар	Зургаар илэрхийлэгдсэн эхийн санаа, сурч мэдсэн үгийн зураг,үгийн сангийн бүтээлтэй болно.

15	Төслийн үйл ажиллагаа үр дүнгийн талаар орон нутгийн хэвлэл мэдээллээр сурталчлах	СЭЭБХ	2020 оны 4-5-р сар	Багш, сурагч, эцэг эхийн идэвх санаачилга нэмэгдэж оролцоо нэмэгдэнэ.
16	Төслийн хаалтын үйл ажиллагаа	СЭЭБХ	2020 оны 10-р сар	Төслийн үр дүн амжилтыг хээлсэн дүгнэнэ

Хэсэг IV Зардлын задаргаа (1 хуудас байна)

Зардлын төрөл		Хэмж их нэгж	Тоо	Нэг бүрийн үнэ, төг	Нийт үнэ, төг	Тус бүрт нь хүрэх үр дүнг бичнэ. (Хүүхдэд ямар бодит үр дүн авчрах, ямар чадварыг эзэмшүүлэх)
Сургалтын хэрэглэгдэхүүн, материалын	Бага ангийн багшийн заавал бодох өгүүлбэртэй 500 бодлого (ном)	ш	30	11,000	330,000	Уулзалт, сургалт болон гарын авлага, тараах материал хийхэд ашиглана.
	Ватум цаас	ш	30	1,500	45,000	
	Өнгийн цаас	ш	60	2,000	450,000	
	Ламинаторын машин	ш	1	80,000	80,000	
	Ламинаторын цаас	ш	15	20,000	300,000	
	Өнгөт принтер	ш	1	10,00	700,000	
	Зургийн дэвтэр	ш	30	800	24,000	
	Гуаш	ш	30	6000	180,000	
	Бийр	ком	15	8000	120,000	
	Хар принтерийн хор	ш	4	10,000	40,000	
	Флосмастер	ш	30	1500	45,000	
	Фото цаас	ш	10	25,000	250,000	
Амьтны багны хэв	ш	20	10,000	200,000		
Сургалт	Сургалт: Дасгал даалгавар боловсруулах арга зүйд сургах сургалт /БСУГ/ хамтран (нэг сургалт 20 хүн)	удаа	1		150,000	БСУГ мэргэжилтнү үдээс зөвлөгөө авч цаашид хэрхэн баяжуулж тасралтгүй хөгжих талаар сургалтууд хийгдсэн байна.
	Эцэг эхэд зориулсан сургалт	удаа	3	150,000	450,000	Тухайн сарын агуулгыг урьдчилан эцэг эхэд зааж, хүүхдийнхээ гэрийн даалгаврыг хийхэд нь тусалдаг болно.
	Баннер хэвлүүлэх	ш	1	60000	60,000	Төслийн хугацаанд бүх үйл ажиллагаандаа ашиглана.

	1-р ангийн сурагчдад монгол хэл сурах эхний суурийг тавихын тулд сурах ёстой үгийн жагсаалтыг гаргаж CD-г бичүүлэх	ш	4	25,000	100,000	Багш нар хувааж авч яаж бүтээлч даалгавар боловсруулах талаар ярилцах
	2-р анги монгол хэлний сонсох CD ба зурагт номтой уялдуулан үгийн санг нэмэгдүүлэхийн тулд толь бичиг гаргах \зурагтайгаа харьцуулсан монгол, казах	ш	4	50,000	200,000	Нэмэлт даалгаврын сантай хэрхэн ажиллах талаар онол, арга зүйн сургалтанд багш эцэг эх хамтран зөвлөмж боловсруулж сурагч эцэг эхэд зааж сургана.
	Казах, монгол хэлний ярианы толь бичиг хэвлэх	ш	12	50,000	600,000	Харилцааны толь бичигтэй болно. Ангид болон гэрийн нөхцөлд хэрэглэж сурна.
Үйл	Төслийн нээлт, дунд хугацааны өдөрлөг, хаалт	удаа	3	100000	300,000	
	Уулзалтын зардал	удаа	10	10000	100,000	
	Дүгнэх уулзалтын зардал	удаа	3	20000	60,000	
	Харилцаа холбооны зардал	10 хүн	13 сар	3000	390,000	
	Банкны шимтгэл				30000	
Б Ү г д					5,204,000	

Хэсэг VI. Төслийн тогтвортой байдал

Энэхүү төсөл хэрэгжсний дараа хүүхэд бүрийн сурах сонирхол, идэвх чармайлт нэмэгдэж сургалтын чанарыг улам сайжруулахын тулд

- Багш нарын сургалтыг тогтмол явуулах, орчин сайжруулах
- Туршилт хийж сурах
- Хичээлийн хэрэглэгдэхүүнийг баяжуулах
- Хичээлийн үйл явцыг сонирхолтой болгох
- Амьдрах чадварт суралцах
- Эцэг эх, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлж байнга хамтран ажиллах
- Багаар хамтран ажиллах чадварт нь ахиц гаргах зэрэг ажлуудыг үргэлжлүүлэн хөгжүүлнэ.

Төслийн саналыг дэмжсэн гишүүдийн гарын үсэг, нэр:

СЭЭБХ-ны Зохицуулагч: Х.Лекей

Х.Лекей

Төслийг боловсруулсан:	Эцэг эх ..... <i>А.Амарал</i> ..... /С.Ахмарал/	Огноо: 2018 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр
	Эцэг эх ..... <i>О.Оразбек</i> ..... /С.Оразбек/	
	Эцэг эх ..... <i>Х.Хызыр</i> ..... /Е.Хызыр/	
	Эцэг эх ..... <i>С.Ботагүл</i> ..... /С.Ботагүл/	
	Багш ..... <i>Д.Дарима</i> ..... /Ж.Дарима/	
	Багш ..... <i>Г.Ардагер</i> ..... /Г.Ардагер/	
	Багш ..... <i>Х.Нурсауле</i> ..... /Х.Нурсауле/	
	Багш ..... <i>Х.Рысгүл</i> ..... /Х.Рысгүл/	